

Juryrapport Mr Eva Meillo prijs 2012

De prijs

Ter herinnering aan Officier van Justitie Eva Meillo is de Mr Eva Meillo prijs ingesteld. Mr Eva Meillo was werkzaam bij het Openbaar Ministerie (OM) toen op 30 november 2008 een noodlottig ongeval abrupt een einde aan haar leven maakte. De prijs wordt in beginsel tweejaarlijks toegekend en zal voor de eerste keer in 2012 worden uitgereikt. De Mr Eva Meillo prijs bestaat uit een bedrag van 10.000 euro en een penning ontworpen door Da van Daalen en wordt door het bestuur van de Mr Eva Meillostichting, op voordracht van de jury, uitgereikt aan een persoon of groep, die door middel van een journalistieke of populair-wetenschappelijke publicatie, een televisiedocumentaire, telefilm, dramaserie of toneelstuk laat zien hoe het OM feitelijk functioneert.

De criteria voor de toekenning van de prijs zijn:

1. Verheldering van de inhoud en de organisatie van het werk van het OM.
2. Verduidelijking van de maatschappelijke betekenis van het OM.
3. Toegankelijkheid van de inhoud voor een breed publiek.

Bovendien moeten de uitingen worden beoordeeld tegen de achtergrond van de doelstelling van de Mr Eva Meillo Stichting, te weten een objectieve en informatieve berichtgeving over het werk van het Openbaar Ministerie en een bevordering van een evenwichtige beeldvorming over het werk van het Openbaar Ministerie.

De jury die zich heeft gebogen over de voordracht voor de toekenning van de Mr. Eva Meillo prijs 2012 bestond uit:

- mevrouw Magda Berndsen, Tweede Kamerlid voor D66;
- de heer prof. Mr Paul Frielink, senior AG bij het Ressortsparket Arnhem en hoogleraar straf(proces)recht aan de Radboud Universiteit Nijmegen;
- mevrouw Mr Laetitia Griffith, Lid van de Raad van State;
- de heer Mr Dr. Dirk van der Landen, strafrechtadvocaat, advocatenkantoor De Roos en Pen, Amsterdam;
- de heer Prof. Dr. Paul Schnabel, directeur Sociaal en Cultureel Planbureau (voorzitter);
- de heer Mr Leo de Wit, oud Hoofdofficier van Justitie.

De nominaties

Voor de Mr Eva Meillo prijs 2012 zijn door het bestuur van de Stichting drie uitingen genomineerd:

- Paul Vugts (journalist Het Parool) voor het boek 'De strijd tegen de Amsterdamse onderwereld' (Nieuw Amsterdam Uitgevers) en een keuze uit zijn artikelen over het werk van Justitie.
- Vasco van der Boon en Gerben van der Marel (journalisten Financieel Dagblad) voor het boek 'De ontknoping' (Nieuw Amsterdam Uitgevers).
- Het team van Nieve Media, bestaande uit presentator Jaap Jongbloed, uitvoerend producent Frans Millenaar, samensteller en regisseur Feije Riemersma, eindredacteur Iris van Reeuwijk en productieverantwoordelijke Sandra Korteknie, voor de driedelige Tros televisieserie 'Fatale fouten'.

De jury is zeer ingenomen met de drie nominaties. Alle drie de uitingen zijn boeiend en trekken de lezer/kijker direct in het verhaal. Interessant is ook het brede palet aan criminaliteit dat door de drie nominaties bestreken wordt. Het boek 'De strijd tegen de Amsterdamse onderwereld' en de geselecteerde artikelen van Paul Vugts zien met name op de georganiseerde criminaliteit zoals veel mensen die uit de pers kennen: zware criminelen die zich onaantastbaar achtten en door middel van veel geweld hun doelen verwezenlijken. Het boek 'De ontknoping' van Vasco van der Boon en Gerben van der Marel daarentegen laat zien dat georganiseerde criminaliteit ook een heel ander gezicht kan hebben, namelijk dat van villawijken en high society. De televisieserie 'Fatale fouten' legt het vergrootglas op de criminaliteit gepleegd door eenlingen en geweld uitgeoefend door een (kleine) groep van personen. Dit is veel meer het soort strafbare feiten dat alleen in uitzonderlijke gevallen het nationale nieuws haalt. Ook wat betreft de beschrijving van de activiteiten van het Openbaar Ministerie is er variatie tussen de drie nominaties. 'De strijd tegen de Amsterdamse onderwereld' en 'De ontknoping' richten zich met name op het kat en muisspel in de rechtszaal en daarmee op de rol die het Openbaar Ministerie daar speelt. De serie 'Fatale fouten' noemt de uitkomst van de rechtszaak wel maar focust zich met name op het vooronderzoek; beeldend wordt getoond hoe het net om de verdachte langzaam maar zeker wordt gesloten en welke rol de officier daarin speelt.

Ten aanzien van de individuele nominaties constateert de jury het volgende:

Paul Vugts, 'De strijd tegen de Amsterdamse onderwereld' en de geselecteerde artikelen: Paul Vugts volgt nu al gedurende een groot aantal jaren de ontwikkelingen in de criminaliteit en de strijd die politie en justitie daartegen voeren. Het werk van Paul Vugts kenmerkt zich door grote toewijding en volhardendheid. Zijn stukken laten zien dat hij zeer goed geïnformeerd is, vooral zijn oog voor details maken dat de lezer het gevoel krijgt mee te kijken in het leven van de crimineel. Vaak is zijn focus de georganiseerde criminaliteit: de mensenhandelaren, de afpersers, de Hells Angels, de liquidaties in het criminele milieu. Daarin laat hij ook zien hoe het Openbaar Ministerie in deze zaken acteert. Dat doet hij op een evenwichtige wijze. Hij laat ook zien hoe ondoordringbaar de georganiseerde criminaliteit is en hoe lastig het voor het Openbaar Ministerie is om het web te ontwarren en in de rechtszaal het bewijs te leveren. Paul Vugts schuwt daarbij niet een kritische houding ten opzichte van het opereren van het Openbaar Ministerie.

Vasco van der Boon en Gerben van der Marel, 'De ontknoping': 'De ontknoping' is het vervolg op 'De vastgoedfraude'. Ook hier is sprake van een jarenlange vasthoudendheid om inzicht te geven in deze vorm van georganiseerde criminaliteit. Een enorme inspanning die geroemd mag worden. De betrokkenheid van pensioenfondsen en andere gerenommeerde partijen maakt dit boek fascinerend. Achter de façade van villa's en imposante kantoorpanden blijkt zich een corrumperend proces van macht en geld af te spelen. De auteurs zijn buitengewoon goed geïnformeerd en weten met veel oog voor detail (tot aan de kleur van de broek van de hoofdverdachte) een beeld te schetsen van het ontrafelen van een dergelijke complexe zaak en de dilemma's die zich daarbij voordoen. Het boek laat ook goed zien dat het Openbaar Ministerie nadrukkelijk een strategie kiest in de vervolgingsfase: eerst twee bekende verdachten vervolgen en dan pas de rest, om zo 'sterker' te staan in het vervolg van de zaak.

Het team van Nieuwe Media, 'Fatale fouten': De serie 'Fatale fouten' richt zich op de opsporingsfase van het strafbare feit. Aan de hand van drie gevallen wordt de kijker meegenomen in het proces dat politie en het Openbaar Ministerie doorlopen om deze zaken

tot een goed einde te brengen. Interessant daarbij is dat het om vormen van criminaliteit gaat die in de dagelijkse praktijk veel voorkomen – brandstichting, bedreiging en mishandeling – maar die bepaald niet altijd zo escaleren dat deze nationale bekendheid vergaren. Maar juist door de keuze van dit soort ‘gewone’ criminaliteit wordt het voor de kijker duidelijk welke inspanningen het oplossen van deze zaken de politiemensen en de officieren van justitie kost. Ook worden de dilemma’s die daarbij spelen goed naar voren gebracht. Het is misschien tekenend voor het beeld dat vooral in de media is ontstaan van het werk van het OM, dat verschillende leden van de jury de titel ‘Fatale fouten’ als kritiek op het werk van het OM lazen en niet als verwijzing naar de fouten die de dader uiteindelijk noodlottig werden.

De jury wil voor alle drie de nominaties ook graag haar waardering uitspreken voor de hoofdredacties van het FD en het Parool en de eindredactie van de TROS-televisie, die de mankracht, middelen en tijd hebben willen inzetten voor deze voortreffelijke staaltjes van onderzoeksjournalistiek. Dit zijn steeds aanzienlijke investeringen geweest en het is nog maar de vraag of daar in de komende jaren nog ruimte voor zal kunnen zijn. Wij hopen in ieder geval van wel.

Het juryoordeel

De jury is unaniem in haar oordeel de serie ‘Fatale fouten’ van het team van Nieuwe Media, bestaande uit presentator Jaap Jongbloed, uitvoerend producent Frans Millenaar, samensteller en regisseur Feije Riemersma, eindredacteur Iris van Reeuwijk en productieverantwoordelijke Sandra Korteknie, voor te dragen voor de Mr Eva Meillo prijs. De jury vindt het vernieuwend dat de makers gekozen hebben voor de focus op de opsporingsfase van het strafbare feit in combinatie met het feit dat het weliswaar om geruchtmakende zaken gaat, maar feitelijk om ‘veel voorkomende criminaliteit’. Voor veel officieren van justitie geldt dat zij zich dagelijks bezig houden met de veel voorkomende criminaliteit en het juist dit soort zaken zijn waaraan zij, door het aansturen van de politie, leiding geven. De door het productieteam gekozen vorm maakt dat de kijker bij de politiemensen en officieren van justitie ‘aan tafel schuift’ en deelgenoot wordt van de afwegingen die in het onderzoek worden gemaakt. Wanneer heb je genoeg om tot aanhouding over te gaan, waarom wacht je schijnbaar eindeloos op de heterdaad van de brandstichter, welke innovatieve opsporingsinstrumenten haal je uit de kast om de dader van de kogelbrieven op te sporen, hoe ga je om met de mogelijke aantasting van het briefgeheim? De jury vindt dat ook het perspectief van de burger goed naar voren komt in de afleveringen. De uitroep van Jaap Jongbloed in de aflevering over de brandstichtingen in ’t Zandt, dat als je weet dat de buurjongen een strafblad heeft voor brandstichting en hij bij de waterflesjes kon komen die zijn gebruikt voor de brandstichting je de dader toch te pakken hebt, is illustratief voor het gevoel dat ook de kijker bekruipt. En op dat moment wordt het de kijker door de officier duidelijk gemaakt dat de juridische werkelijkheid en het gevoel van de burger soms lijnrecht tegenover elkaar staan. Dat het de officier te doen is om de bewijsbaarheid van het strafbare feit in de rechtszaal en dat daar veel meer voor nodig is dan het (achteraf juiste) vermoeden van de burger. Ook wordt door de serie de kijker treffend duidelijk gemaakt dat het opsporen van strafbare feiten primair bestaat uit samenwerken: van politieambtenaren en officieren onderling maar ook van politie en officieren met derden zoals particuliere organisaties, overheden en burgers. En dit alles vaak onder een toenemende druk dat de dader weer zal toeslaan. Juist dit element wordt in elke aflevering knap weergegeven. De spanning en angst van de bevolking neemt toe en daarmee de noodzaak resultaten te boeken. Maar juist dan is het zaak het hoofd koel te houden en te blijven zorgen voor juridisch juiste beslissingen, zodat het bewijs ook in de rechtszaal sterk genoeg zal blijken.

Op grond van het bovenstaande is de jury van mening dat de serie 'Fatale fouten' voldoet aan alle drie de criteria voor de toekenning van de Mr Eva Meillo prijs waarbij met name het eerste criterium, de verheldering van de inhoud en de organisatie van het werk van het Openbaar Ministerie, de uiteindelijke doorslag heeft gegeven.